

af disse Mænd om det nu foreliggende Lovforslag. Deres Betyrning var vel i Begyndelsen rettet ikke mindre mod den Bestemmelse, at det strax maatte tillades enhver Mand at formale sit eget Korn; de troede, at denne Bestemmelse var langt farligere for dem, end den, at der efter et Forløb af Aar vilde blive en aldeles fri Møllenæring. Jeg henviste dem da til den Kjendsgjerning, at det alt i en lang Række af Aar — jeg troer stedse — har været tilladt Danmarks Hovedgaardene at anlægge Møller til egen Formaling; men det er kun i en ringe Grad blevet benyttet. Jeg for min Deel kjender mange Gaarde, hvor saadanne Møller have været tilladte og anlagte, men hvor de have henstaaet aldeles ubenyttede, ja de ere endog paa nogle Steder nedbrudte, saa at Faren fra den Kant vistnok ikke er meget stor. Vi komme da til det andet større Strækkedillede, som de troede at see, og som vistnok kunde have en meget større Betydning, det nemlig, at Møllenæringen om en Række af Aar blev ganske fri. Men jeg maa dog spørge, om der virkelig her er den Grund til Frygt, som der ved første Betragtning kunde synes. Er der stor Grund til at frygte for, at Folk skulle anlægge saa betydelige Capitaler paa en saa ubetænksum Maade, som det vilde være at bygge Møller paa Steder, hvor der ikke er Trang til disse? Altsaa i de Egne, hvor der er Møller nok, vil det, efter mit Skjønne, slet ikke være at befrygte, at der vil opstaae nye Møller. Det vilde i alt Fald være et høist uoverslagt Stridt og en høist ubetænksum og uforstandig Maade at anlægge sine Capitaler paa. Naar jeg har stillet mig dette for Die, har jeg virkelig ikke troet, at den Fare, som der var for Møllerne, var nær saa stor, som man i Begyndelsen forestillede sig, og jeg troer ogsaa, at hele denne Klasse af Næringsbrugere vil i høi Grad være beroliget, naar det Endringsforslag, som nu af det ærede Udvalg er stillet, bliver antaget her i Thinget.

Thalbitzer: Da den ærede sidste Taler har udtalt det Væsentligste af det, jeg vilde have sagt, skal jeg kun tillade mig en Bemærkning med Hensyn til, hvad den ærede 2den Landsthingsmand for 7de Kred (Nyholm) udtalte, nemlig, at det, at Creditforeningerne ikke ville

laane Møllerne, skulde være foranlediget ved denne Lov. Jeg maa herved bemærke, at Statuterne for Creditforeningerne vare vedtagne et Aar, førend der var Tale om, at denne Lov skulde komme ud (Hør!), og altsaa troer jeg, at det snarere er et Argument for, at Møllerens Tilstand ikke har været meget sikkrere, førend dette Lovudkast blev forelagt, og navnlig er det Tilfældet, hvad der er blevet udtalt i Creditforeningerne, at det var, fordi Sikkerheden beroede saameget paa Personerne og ikke saameget paa Eiendommene, at man maatte være forsigtig med at udlåne i disse Eiendomme. Forøvrigt maa jeg tillade mig at bemærke, at jeg, idet jeg her i Thinget, som Rigsdagsmand, har aflagt min Ed paa, at jeg vil overholde Grundloven, saa har jeg ikke forstaaet det saaledes, at jeg blot vil hylde det døde Bogstav, eller at jeg blot ikke vil handle imod de enkelte Paragrapher i Grundloven, men jeg troer, det paaligger en Rigsdagsmand at søge at gjøre den levende, saaledes at den ved organiske Love kommer ud i Folket og saaledes, at Folket bliver berørt af den. Men paa den anden Side er det vistnok ligesaa vigtigt, naar saadanne Reformere skulle træde frem, at man ikke saarer nogen af sine Medborgere, og det har Udvalget bestræbt sig for, og jeg troer ogsaa, saavidt jeg kjender til de praktiske Forhold — og jeg kjender ikke saa saa af de Mænd, som ere implicerede i denne Sag —, at Møllerne ere tilfredse med Lovforslaget, som det nu er foreslaaet af Udvalget, og at de vuske det hellere saaledes end den nuværende Tilstand. Ellers havde jeg ikke voyet at gaae ind paa det, da jeg fra først af har haft megen Betænelighed derved. Jeg erkjender fuldkommen den berettigede Frygt, som saamange af mine Medborgere have haft ved dette Lovforslags Foresælgelse og ved dets videre Behandling, men jeg troer virkelig, at de nu ikke kunne klage; thi Almeenvellet fordrer dog ganske sikkert, at der skeer en Reform i denne vigtige Næringsgreen. Enhver, som er bekendt paa Landet, og som veed, hvormange daarlige Møller der er, og hvormegen Sød der bliver spildt, fordi det ikke bliver malet paa den rigtige Maade, maa erkjende, at det er et stort Nationaltab, som gaaer ud over Mange, og han maa alt-